

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu "Apspriešanās par Komisijas ietekmes novērtējuma izstrādes pamatnostādņu projektu"

(2009/C 100/05)

Eiropas Komisija saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 262. pantu 2008. gada 29. maijā nolēma apspriesties ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju par tematu

"Apspriešanās par Komisijas ietekmes novērtējuma izstrādes pamatnostādņu projektu".

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Birojs 2008. gada 8. jūlijā uzdeva Vienotā tirgus, ražošanas un patēriņa specializētajai nodaļai izstrādāt atzinumu par šo tematu.

Ņemot vērā darba steidzamību, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 2008. gada 21., 22. un 23. oktobrī 448. plenārajā sesijā (2008. gada 22. oktobra sēdē) nolēma iecelt RETURNEAU kgu par galveno ziņotāju un pieņēma šo atzinumu ar 83 balsīm par un 4 atturoties.

1. Ievads.

1.1. Dokumentā "Ikgadējā politikas stratēģijā 2008. gadam" ⁽¹⁾ Komisija uzsver, ka "tās galvenā prioritāte ir vienkāršot un uzlabot normatīvo vidi ES uzņēmumiem un pilsoņiem... 2007. gadā tika uzlabota ietekmes novērtējuma sistēma, uzsākta rīcības programma, lai novērstu nevajadzīgu administratīvo slogu, ko rada tiesību akti ES un dalībvalstu līmenī, un īstenota atjaunotā vienkāršošanas programma", kā arī Kopienas tiesību piemērošanas uzraudzība. ⁽²⁾ "Minēto pasākumu īstenošana ir galvenais mērķis 2008. gadam."

1.2. Šī stratēģija iekļauta darba programmā un par katru programmas pasākumu vai priekšlikumu izstrādāts ceļvedis, kurā uz virkni precīzu jautājumu parasti sniegtas īsas atbildes, kas atspoguļo ietekmes novērtējuma vai sākotnējā ietekmes novērtējuma pirmos rezultātus un katra pasākuma vai priekšlikuma provizorisko ietekmi uz budžetu.

1.3. Attiecībā uz ietekmes novērtējuma sistēmu Komisija izstrādājusi iekšējo pamatnostādņu projektu, kuram veltīts šis atzinums ⁽³⁾ un kas sagatavots, pamatojoties uz 2007. gadā veikto ārējo novērtējumu par 2002. gadā pieņemto un 2005. gadā pilnveidoto ietekmes novērtējuma sistēmu, un kurā ņemta vērā ietekmes novērtējuma komisijas darba pieredze. Komisija iecerējusi uzlabot vispārējo metodoloģiju, lai tā būtu precīza, prognozējama, pārredzama un lai varētu skaitliskā izteiksmē aprēķināt tās ietekmi uz Kopienas budžetu (viena kvalitatīva ietekmes novērtējuma izstrādei, atkarībā no problēmas sarežģītības, ir nepieciešami pieci līdz trīspadsmit mēneši, kā arī resursi un līdzekļi, ko Komisija paredz piešķirt dienestiem, lai īstenotu

programmas "Tiesību aktu labāka izstrāde" mērķus saistībā ar ietekmes novērtējumu).

1.4. Pārskatīto pamatnostādņu mērķis ir noteikt vispārīgas pamatnostādnes ietekmes novērtējumu un sākotnējo ietekmes novērtējumu izstrādei pirms novērtējuma galīgās redakcijas, ko Komisijai iesniedz par ietekmes novērtējuma izstrādi atbildīgais ģenerāldirektorāts. Pamatojoties uz ietekmes novērtējumu, Komisijas locekļi var īstenot likumdošanas iniciatīvas pilnvaras vai ierosināt alternatīvu tiesību aktiem, vai arī sākotnējā ietekmes novērtējuma posmā pieņemt lēmumu nereaģēt vai izstrādāt nenormatīva rakstura paziņojumu.

1.5. Katra ietekmes novērtējuma unikālo raksturu nosaka tam izvirzītie mērķi, kas iekļauti Komisijas ikgadējā darba programmā; pamatnostādnes noteiktā izstrādes kārtība, procedūras un metodes ir pietiekami elastīgas, lai tās varētu pielāgot dažādām situācijām un problēmām atkarībā no Kopienas kompetences un līgumos noteiktajām prasībām, ievērojot proporcionalitātes un subsidiaritātes principu.

1.6. Ietekmes novērtējumus var izstrādāt vienā no šādām Kopienas oficiālajām valodām: vācu, angļu vai franču. Praksē ietekmes novērtējumi galvenokārt izstrādāti angļu valodā, tādējādi novēršot šķēršļus dažādu ģenerāldirektorātu un to iekšējā saziņā, kā arī ārējā saziņā, īpaši konsultējoties ar ieinteresētajām pusēm. Ietekmes novērtējuma pilns teksts angļu valodā un tā kopsavilkums vienmēr pievienots ikgadējā darba plānā iekļauto tiesību aktu projektu pielikumā ar atsauci [SEC(gads) numurs]. Ietekmes novērtējums un paskaidrojumi par Komisijas izdarīto izvēli pamato tiesību akta priekšlikumu.

⁽¹⁾ COM(2007) 65 galīgā redakcija, 2007. gada februārī.

⁽²⁾ Sk. EESK atzinumu CESE, OV C 204, 9.8.2008, p. 9.

⁽³⁾ Komisijas darba dokuments bez numura (http://ec.europa.eu/governance/impact/consultation/ia_consultation_fr.htm), 2008. gada maijā.

2. Komitejas vispārīgas piezīmes.

2.1. Par jebkuru tiesību akta priekšlikumu jāizstrādā sākotnējais ietekmes novērtējums, kura uzdevums ir īsākā vai garākā laika posmā noskaidrot attiecīgā priekšlikuma lietderību un tā iekšējo un ārējo ietekmi dažādos aspektos.

2.2. Leģistikā – “likumdošanas (lietišķajā) zinātnē, kuras mērķis ir noteikt vispiemērotāko kārtību tiesību aktu sagatavošanai, redakcijai, publicēšanai un tiesību normu piemērošanai”⁽¹⁾, valsts likumdevējam un Kopienas likumdevējam izvirzītās prasības ir atšķirīgas. Tā kā Kopienas likumdevējs nav iedzīvotājiem tuvākajā līmenī, reizēm šķiet, ka tas nepārzina iedzīvotāju ikdienas problēmas. Likumdevējam jāsniedz precīza informācija par visām iniciatīvām, atbilstošā veidā jāveicina informācijas aprīte un līdzdalība, lai stiprinātu Eiropas pilsoniskuma, kas cieši saistīts ar dalībvalsts pilsoniskumu, līdzdalības dimensiju. Šajā īpašajā politikas aspektā ietekmes novērtējumi ir normatīvo aktu izstrādes un Komisijas darbības nozīmīga un neatņemama sastāvdaļa.

2.3. Tā kā šis atzinums orientēts uz tiesību aktu izstrādes praksi Eiropas Savienībā, nebūtu lietderīgi tajā sīki aprakstīt un apspriest dažādus teorētiskus un praktiskus jautājumus par Eiropas Savienības likumdošanas procesu, tomēr jāatzīmē, ka likumdevējiem obligāti jāņem vērā dibināšanas līgumi, ekonomiski attīstīto demokrātisko dalībvalstu (vai potenciālo dalībvalstu) tiesību vispārīgie principi, tai skaitā dalībvalstu konstitucionālie principi, kā arī pamattiesību un sekundāro tiesību aktu juridiskā interpretācija.⁽²⁾

2.4. Visas Eiropas Savienības tautas tiecas pēc demokrātijas, konfliktu risināšanas mierīgā ceļā, ciešākas sadarbības un solidaritātes, individuālo un kolektīvo tiesību veicināšanas, realitātei atbilstošiem kvalitatīviem tiesību aktiem, kas izstrādāti saskaņā ar līgumiem un dalībvalstu tiesību vispārīgiem principiem. Politiskie lēmumi un tiesību akti iekļaujas šajā vispārējā sistēmā, kuru var raksturot kā “konstitucionālu”, jo tā nosaka politisko iestāžu demokrātisko raksturu, kā arī politisko, likumdošanas, administratīvo un tiesu iestāžu pilnvaras. Šī “konstitucionālā sistēma”, kurā Kopienas ekskluzīvo pilnvaru politikas nošķirtas

no politikām, kas tai kopīgas ar dalībvalstīm, un kurā noteiktas procedūras, kas piemērojamas tiesību aktu un reglamentējošu noteikumu izstrādei tiesiskas pārvaldības apstākļos, paredzēta, lai nodrošinātu tiesību aktu uzraudzības novērtēšanu, to efektivitātes pārbaudi, finanšu vai citu piešķirto līdzekļu efektīvas izmantošanas kontroli. Šai sistēmai jānodrošina arī periodiska tiesību aktu izvērtēšana, lai noskaidrotu, kādi pielāgojumi vai grozījumi nepieciešami, vai arī lai secinātu, ka izvirzītie mērķi ir sasniegti.

2.5. Šis vienkāršais uzskaitījums skaidri norāda, cik sarežģītas ir ES dažādo dalībnieku pilnvaras, pienākumi un uzdevumi, kaut arī uzskaitījumā tie nav sīki aprakstīti.

2.6. Ietekmes novērtējums sākotnēji izstrādāts kā instruments, lai uzlabotu politiku izstrādes likumdošanas procesa kvalitāti un saskaņotību, kas savukārt nodrošinātu efektīvu un iedarbīgu normatīvo vidi un ilgtspējīgas attīstības procesa saskaņotu īstenošanu. Ietekmes novērtējums ir atbalsts kompetencei politikas jomā, bet neaizstāj to. Ietekmes novērtējuma uzdevums ir noskaidrot likumdošanas iniciatīvas iespējamās pozitīvās un negatīvās sekas un panākt vienotu nostāju konkurējošu mērķu īstenošanā. Sākotnēji ietekmes novērtējumus izstrādāja tikai par nozīmīgākajiem projektiem, bet vēlāk arī visiem citiem projektiem, kas iekļauti Komisijas ikgadējā politikas stratēģijā un darba programmā. Komisijas 2002. gada jūnija paziņojuma pielikumā minēti ietekmes novērtējuma metodes galvenie elementi un atsevišķi norādīti tā izstrādes tehniskie nosacījumi, kas publicēti 2002. gada rudenī⁽³⁾. Pamatnostādnes pārskatītas 2005. gadā; no 2007. gada beigām līdz šim brīdim tiek izskatīts 2008. gada maija projekts.

2.7. Kopš uzsākta iniciatīva par tiesību aktu labāku izstrādi, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja (turpmāk Komiteja) pauž atbalstu Komisijas priekšlikumiem. Kopumā Komiteja turpina atbalstīt priekšlikumus ar mērķi uzlabot ietekmes novērtējumu izstrādes un iesniegšanas nosacījumus, jo ietekmes novērtējumiem ir arvien lielāka nozīme tiesību aktu projektu sagatavošanā, kā arī tādās redakcijas procedūrās kā kodifikācija, vienkāršošana (iespēju robežās) un jo īpaši izmantoto juridisko jēdzienu kvalitātes un precizitātes nodrošināšanā. Komiteja arī atzīmē, ka dokumentu tulkošanas kvalitātei un Kopienas tiesību piemērošanas uzraudzībai ir būtiska nozīme, lai veicinātu juridisko normu saskaņotību un to ievērošanu.

(1) Chevallier, J. (1995), “L'évaluation législative: un enjeu politique”, izdevumā Delcamp A. et al. “Contrôle parlementaire et évaluation”, Parīze, 1995, 15. lpp.

(2) Būtu jāņem vērā arī traģiskā vēsturiskā pieredze, kad tiesības kopumā, un īpaši individuālās tiesības, tika pārkāptas dažkārt visneieedomāmākā veidā.

(3) COM(2002) 276 galīgā redakcija, 5.6.2002.

2.8. Ietekmes novērtējumā atspoguļoti trīs ietekmes veidi:

- sociālā ietekme;
- ekonomiskā ietekme;
- ietekme uz vidi.

Komiteja norāda, ka sociālā ietekme aptver plašu jautājumu loku un ka to būtu vēlams iedalīt divās atsevišķās kategorijās – pirmkārt, sociālajā ietekmē šī jēdziena burtiskā nozīmē un, otrkārt, ietekmē uz sabiedrību (cīņa pret terorismu, drošība, tiesiskums u. c.). Sociālā ietekme burtiskā nozīmē saistās ar ekonomiskiem jautājumiem un attiecas uz sociālās jomas dalībniekiem, kopīgumu slēgšanu, darba un nodarbinātības apstākļiem, savukārt ietekme uz sabiedrību attiecas uz citām jomām (tieslietu, politikas u. c.), ietver politikas dalībniekus un attiecas uz sabiedrību kopumā.

2.9. Ekonomiskās ietekmes novērtējumā jāņem vērā izmaksu rentabilitātes un konkurences analīze. Ņemot vērā ilgspējīgas attīstības mērķi, Komiteja vēlas uzsvērt, ka kvalitatīvās ietekmes rādītāji un ekonomiskais aprēķins jāskata ilgtermiņa perspektīvā. Komiteja atgādina, ka konkurence ir līdzeklis, nevis mērķis. Lai risinātu problēmas globālās konkurences apstākļos, jāņem vērā arī rūpniecības politikas mērķi un jāsaģatavo starptautiska līmeņa ekonomikas un finanšu nozares dalībnieki. Ekonomikas globālā dimensija un ekonomiskā sadarbība ar trešām valstīm veido ekonomiskās un finanšu ietekmes novērtējumu sistēmu.

2.10. Veicot novērtējumu par ietekmi uz vidi, jāņem vērā vairāki rādītāji, kas balstās uz regulāriem novērojumiem un salīdzināmos tehniskos apstākļos apkopotu informāciju (gaisa kvalitāte pilsētvidē, atmosfēras sasilšana u. c.). Šajā ietekmes novērtējuma kategorijā vienlaikus jāiekļauj gan kvalitātes analīze, gan izmaksu rentabilitātes novērtējums. Komiteja uzskata, ka priekšroka nav jādod tikai izmaksu rentabilitātes novērtējumam, bet arī citiem kvalitātes rādītājiem. Ir jānodrošina iespēja izstrādāt abu veidu rādītājus un noteikt prioritārus kritērijus, piemēram, saistībā ar atsevišķu piesārņojuma veidu ietekmi uz veselību. Ir gandrīz neiespējami skaitliskā izteiksmē aprēķināt, par cik gadiem ierosināto pasākumu rezultātā paildzinātos cilvēka mūžs, tomēr šis rādītājs ļauj veikt salīdzināšanu ilgtermiņā, pat ja veselību reāli ietekmē vairāki faktori un ja salīdzināšana ilgter-

miņā vienmēr pieļauj kļūdišanās varbūtību, jo veselību ietekmē ne tikai gaisa kvalitāte, bet arī citi faktori (dzīvesveids, pārtika, preventīvo politiku rezultāti u. c.).

2.11. Būtiska nozīme ir konsultācijām ar ieinteresētajām pusēm un to pārstāvības organizācijām Eiropas līmenī, īpaši ar Reģionu komiteju un EESK, kas pārstāv organizētu pilsonisko sabiedrību un tās politisko izpausmi vietējā līmenī. Ņemot vērā ietekmes novērtējumu izstrādes ierobežotos termiņus un vienas valodas lietošanu, kas rada problēmas vairāku organizāciju, īpaši valstu organizācijām, Eiropas konsultatīvajām struktūrām īpaša uzmanība jāpievērš ietekmes novērtējumu kvalitātei un konsultācijām saskaņā ar iestāžu sadarbības nolīgumiem. Ir būtiski svarīgi, lai sākotnējās konsultācijas nekavētu turpmākās, lielākā mērā politiska rakstura konsultācijas par projektiem, kas iesniegti likumdevējai iestādei.

2.12. Komiteja atzinīgi vērtē visaptverošu pieeju ietekmes novērtējumiem horizontālā aspektā, kad to izstrāde uzticēta vairākiem ĢD, kā arī ietekmes novērtējumiem noteiktos termiņos (īstermiņa, vidējā un ilgtermiņa). Pēc Ietekmes novērtējumu komisijas veiktās ietekmes novērtējumu *ex post* izvērtēšanas 2007. gadā, iespējams, būtu lietderīgi *ex post* pārbaudes iekļaut ietekmes novērtējumu izstrādes procedūrā, lai nodrošinātu dziļākas pārdomas par rādītājiem un to piemērotību, kā arī par novērtēšanas lietderību, neatkarīgi no tā, vai novērtējums attiecas uz izmaksu rentabilitāti, vai balstās uz kvalitātes rādītājiem. Komiteja uzskata, ka ietekmes novērtējuma pamatnostādnes⁽¹⁾ lielāka uzmanība jāpievērš rādītājiem, kas iegūti no Eurostat apkopotajiem statistikas datiem vai pateicoties Komisijas dienestu veiktajām aptaujām. Jāņem vērā arī citu organizāciju, īpaši ANO aģentūru, piemēram, ANO Attīstības programmas ietvaros izstrādātie rādītāji, kā arī dažādu valstu ministriju vai augstskolu veikto pētījumu rezultātā iegūtie rādītāji.

2.13. Pamatnostādņu projekta otrajā sadaļā pietiekami plaši apskatīti vispārīgi un transversāli jautājumi – termiņu noteikšana, administratīvā sloga samazināšana, obligāts nosacījums ņemt vērā gan ietekmi, ko uzreiz nevar iekļaut izmaksu rentabilitātes novērtējumā, gan arī dažādu ietekmes faktoru mijiedarbību. Jāņem vērā arī citi jau pieņemtie vai pašreiz izskatāmie tiesību aktu projekti attiecībā uz ietekmes novērtējumu, īpaši saistībā ar likumdošanas paketi un vispārējiem Kopienas mērķiem (Lisabonas stratēģiju, pamattiesību ievērošanu, Eiropas enerģētiskās stratēģiju un ilgspējīgas attīstības mērķi). Nedrīkst aizmirst arī ārējo ietekmi.

(1) Ietekmes novērtējuma pamatnostādnes.

2.14. Īpašs novērtējums jāveic par ietekmi uz MVU un MVI, piemēram, par iespējami augstākām regulējuma izmaksām minētajiem uzņēmumiem un par administratīvo izmaksu atšķirībām mazos un lielos uzņēmumos. Komiteja atzinīgi vērtē, ka tiek ņemta vērā ietekme uz MVU un MVI, un piekrīt Komisijas ieteikumam paredzēt pasākumus šīs ietekmes mazināšanai gadījumā, ja ietekmes novērtējums apstiprina, ka šī ietekme ir neproporcionāla vai pārspīlēta.

2.15. Visbeidzot, ietekmes novērtējumā iekļautie alternatīvie risinājumi nedrīkst būt mākslīgi vai piespiedu rakstura, tiem jābūt īstenojamiem un funkcionāliem, lai uz tiem varētu balstīt vispārīgāko politisko izvēli.

3. Kritiskas piezīmes.

3.1. Komisija ir sīki izstrādājusi ietekmes novērtējuma procedūras un termiņus. Taču šīs procedūras un termiņi ir pietiekami elastīgi, lai tos piemērotu dažādām situācijām.

3.2. Lai arī sākotnējos un galīgajos ietekmes novērtējumos ir jāievēro zināmi noteikumi un prasības, jebkurš ietekmes novērtējums pēc savas būtības ir unikāls. Kā piemēru var minēt apspriešanos dažādu dienestu līmenī, ārējam ekspertam uzticētā pētījuma izstrādes termiņu, budžeta plānošanu un Eiropas Komisijas darba programmu.

3.3. Visbiežāk ietekmes novērtējumu izstrādē ir iesaistīts Kopīgais pētniecības centrs, kura zinātnieki bieži vien sadarbojas ar kādu augstskolu vai ekspertiem un izmanto Eurostat datus. Lai noskaidrotu kādu konkrētu problēmu, vajadzības gadījumā zinātnieki apkopo pieejamos datus vai arī izmanto matemātiskas vai budžeta aprēķina metodes, kā arī kopīgus rādītājus. Papildus parastajām konsultāciju procedūrām viņi var veikt arī pētījumu vai aptauju.

3.4. Viens no ietekmes novērtējuma galvenajiem uzdevumiem, kas atbilst pielikumam izvirzītajām metodoloģijas prasībām, ir atspoguļot skaitliskā izteiksmē dažādu iespējamo risinājumu ietekmi, lai tas kļūtu par kritēriju lēmuma pieņemšanā.

3.5. Ietekmi uz vidi⁽¹⁾, piemēram, var aprēķināt izmaksu vai ietaupīto līdzekļu izteiksmē, tomēr tālejošu mērķu labad jāņem vērā ne tikai izmaksas, bet arī daži citi, tostarp kvalitatīvi aspekti – ietekme uz klimata pārmaiņām, pamattiesību ieviešana, ētikas jautājumi, ietekme uz veselību īstermiņā un ilgtermiņā.

3.6. Kvalitatīviem kritērijiem jāpievērš lielāka uzmanība, jo tie atbilst ES mērķiem un politikām. Gala rezultātā šie kritēriji, protams, atspoguļojas izmaksās (kompensācijas azbesta kaitīgās iedarbības upuriem u. c.), bet riska novēršana ir ētiskas dabas jautājums. Lai arī azbests bija efektīvs un lēts risinājums ēku, iekārtu un cauruļvadu izolācijai, šobrīd azbesta aizvākšanas izmaksas ievērojami pārsniedz īstermiņā finansiāli izdevīgās izmaksas. Bilance ir negatīva, un pēc vairākiem desmitiem gadu piesārņotājs ne vienmēr ir maksātājs. Ietekmes novērtējumos būtu stingri jāņem vērā piesardzības princips, bet tas nedrīkst būt par iemeslu bezdarbībai.

3.7. Pieredze liecina, ka problēmas galvenokārt rada apspriešanās ar iesaistītajām pusēm. Ne vienmēr priekšroka jādod pazīstamiem un aktīviem lobijiem, kas dažkārt var sniegt neobjektīvu novērtējumu vai informāciju, bet jāņem vērā arī viedokļi, kas uzskatāmi par individuāliem, piemēram, ja to autors ir maza uzņēmuma pārstāvis vai pašnodarbināta persona, kurai ir vērtīga pieredze, ar ko dalīties.⁽²⁾

3.8. Plašu projektu ietvaros (piemēram, REACH) ietekmi ir grūti aprēķināt skaitliskā izteiksmē. Neraugoties uz to, ka ražotājiem izdevās atrast pietiekami ietekmīgu politisku atbalstu, lai ierobežotu tiesību aktu darbības jomu, galvenā vērtība tika pievērsta darba ņēmēju un produkcijas lietotāju aizsardzībai.

3.9. Tomēr šādas situācijas ir normālas. Proti, ražotāji aizstāv savas intereses, un likumdevējam ir jārūpējas, lai vispārējās intereses gūtu virsroku pār īstermiņa individuālām interesēm. Daži "ierobežojumi" īstermiņā var radīt salīdzinošas priekšrocības vidējā termiņā (piemēram, Eiropas noteiktie standarti var kļūt par vispasaules standartiem tehnoloģiskā progresa apstākļos (automobiļu dzinēju emisiju robežvērtības, pasākumi alternatīvo, proti, mazāk piesārņojošu un ilgtspējīgāku enerģijas avotu veicināšanai).

⁽¹⁾ Pielikuma "Environmental Impact Assessment Models" 9.3.4. punkts.

⁽²⁾ Par to liecina apspriešanās par tematu "Datorizējamu izgudrojumu patentspēja" (Iekšējā tirgus ģenerāldirektorāta dienestu izstrādāts konsultāciju dokuments, 19.10.2000.).

3.10. Publisko debašu ietvaros Zaļajām grāmatām un Baltajām grāmatām, kuras publicē pirms tiesību aktu pieņemšanas, ir būtiska nozīme, lai apkopotu iesaistīto pušu un plašākā nozīmē organizētas pilsoniskās sabiedrības, ko pārstāv EESK vai Eiropas specializētās NVO, viedokli. Rīkojot iestādes iekšējās debātes, likumdevējam ir iespēja rast dinamiskus kompromisa risinājumus.

3.11. Tomēr EESK secina, ka sasteigtība vai ideoloģija var kaitēt projektiem, kurus gala rezultātā noraida vai ievieš tajos lielas izmaiņas; ar līdzsvarotāku pieeju varētu gūt visām pusēm pieņemamus rezultātus (kā tas notika saistībā ar "Ostu pakalpojumu" direktīvas projektu, ko Eiropas Komisija steidzamā kārtībā izstrādāja savu pilnvaru termiņa beigās, neapspriežot projektu un nemeklējot kompromisu).

3.12. Pašreizējās krīzes apstākļos būtu piesardzīgāk jāizvērtē daži "vispārpieņemti atzinumi" un citi autoritāri principi. Apstiprināšana praksē ir galvenais kritērijs, lai veidotu kolektīvo pieredzi ietekmes novērtējumu jomā, kur jāizmanto gan piesardzība, gan jaunrade. Šāda pieeja krasi atšķiras no tā sauktās zinātniskās pieejas, saskaņā ar kuru, pirmkārt, neregulēts tirgus ir efektīvāks nekā regulējums ar mērķi nodrošināt pārredzamību, novērst novirzes vai krāpšanu un, otrkārt, jebkurš valsts atbalsts ir nevēlams. Realistiskam un līdzsvarotam viedoklim jāgūst virsroka pār vienkāršotu viedokli attiecībā uz ekonomiku un finanšu jomu.

4. Secinājumi.

4.1. Komiteja uzskata, ka ietekmes novērtējumi konkrēti sekmē tiesību aktu labāku izstrādi, un aicina gatavību piedalīties šajā

procesā savas kompetences ietvaros, veltot tam nepieciešamos materiālos un cilvēkresursus. Šis ir galvenais politiskais mērķis, lai nodrošinātu iespējami efektīvāku Kopienas tiesību aktu transponēšanu dalībvalstu tiesībās. Jānodrošina arī, lai iedzīvotāji labāk izprastu likumdošanas vai normatīvo procesu gan attiecībā uz saistošām (*hard law*), gan nesaistošām tiesību normām (*soft law*). Turklāt Kopienas procesos, izmantojot tradicionālo aptaujas metodi, jāiesaista arī nevalstiskās pārstāvības organizācijas.

4.2. Komiteja pauž pārliecību, ka ģenerāldirektorātiem īpaša uzmanība jāpievērš šīm konsultācijām, jo par atsevišķiem tiesību aktu priekšlikumiem izteiktie iebildumi, iespējams, nav pietiekami ņemti vērā. Šī iemesla dēļ, iesniedzot sarežģītus grozījumus, priekšlikumos dažkārt veiktas būtiskas izmaiņas vai arī viens no likumdevējiem – Padome vai Parlaments – ir noraidījis priekšlikumu pilsoniskās sabiedrības reakcijas vai nostājas rezultātā. Īstenojot līdzdalības demokrātiju, varētu novērst šādas situācijas, kas gala rezultātā prasa lielus politiskus un finanšu resursus.

4.3. Mūsdienīga un efektīva normatīvo aktu izstrāde tikai palielinās Kopienas likumdevēja nozīmi.

4.4. Visbeidzot, Komiteja atzinīgi vērtē pirms vairākiem gadiem uzsākto darbu un pasākumus tiesību aktu labākai izstrādei, kas ir uz tiesībām balstītas Savienības galvenais mērķis, un aicina Komisiju turpināt darbu šā mērķa īstenošanā.

Briselē, 2008. gada 22. oktobrī

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Mario SEPI